

Pernilla Elfstrand/Pierre Nystedt

Kultur och fritidsnämnden 2022-06-14

Beslut om åtgärder 2023 inom Miljö- och klimatprogrammet för kultur- och fritidsnämnden

Ärende

Kommunfullmäktige beslutade 7 december 2020 om miljö- och klimatprogram att gälla för perioden 2021 till 2030. Samtliga nämnder ska fastställa valfria åtgärder för att beslutade mål och uppdrag ska kunna uppnås. Beslutade åtgärder utgör underlag för budget 2023.

Bildningsförvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden fastställer de åtgärder som ska gälla för 2023, enligt bilaga ”Förslag till valda åtgärder för kultur- och fritidsnämndens måluppfyllelse av Miljö- och klimatprogrammets mål och uppdrag för år 2023”. Kostnader om 4,4 miljoner kronor kommer att ingå i nämndens förslag till investeringsbudget för år 2023. I det fall kommunen övertar föreningarnas konstgräsplaner tillkommer ytterligare 3,0 miljoner kronor för val av miljövänligare infill.

Bakgrund

Syftet med miljö- och klimatprogrammet är att styra mot en god och hälsosam miljö och en långsiktig hållbar utveckling i Danderyd.

Miljö- och klimatprogrammet har sex fokusområden:

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Friskt vatten
- Biologisk mångfald
- God bebyggd miljö
- Giftfrimiljö

Enligt programmet har nämnden ett politiskt ansvar för att tillsätta resurser till programmets genomförande och ska i beslut om åtgärder verka för att målen och uppdragen i programmet uppnås.

Pernilla Elfstrand/Pierre Nystedt

Miljö- och klimatprogrammet ska följas upp en gång per år. Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljning och samordning med berörda nämnder. Nämnderna ansvarar för underlag i form av miljöredovisning.

Bildningsförvaltningens utredning

Miljö- och klimatprogrammet är omfattande och har en genomförandetid till 2030. Detta innebär att val av åtgärder sker successivt över tid och att nämnden inte arbetar mot samtliga fokusområden årligen. Det centrala är att nämndernas sammantagna åtgärder bidrar till att det övergripande målet uppnås. För att uppnå bästa effekt föreslår förvaltningen att nämnden fokuserar på de områden där nämndens verksamheter bedöms ha störst miljöpåverkan:

- Begränsad klimatpåverkan – energianvändning inom idrottsanläggningar
- Friskt vatten och giftfri miljö – spridning av granulat från konstgräsplaner samt bevattning och gödning av naturgräsplaner

Begränsad klimatpåverkan

Danderyds idrottsanläggningar förbrukade under 2021 cirka 3 900 000 kilowattimmar, vilket motsvarar en årlig elförbrukning för 195 genomsnittsvillor. Förbrukningen varierar mellan åren främst beroende på väderlek då denna påverkar mängden energi för att kyla de konstfrusna isarna samt att under vår och höst avfukta ishallarna.

Mot bakgrund av ovanstående är det av vikt att nämnden fokuserar på åtgärder som bidrar till att spara energi samt att använda förnybar energi. Ett flertal åtgärder har redan genomförts i samband med ny- och reinvesteringar. Idrottsplatsernas oljepannor är sedan 2020 avvecklade och har ersatts med luftvattenpumpar och värmeåtervinning. Nytt kylsystem med värmeåtervinning har installerats på Danderydsvallen samt i Stockhagens ishall. Därmed ges möjligheten att nyttja kylanläggningarna som värmepumpar vilket bidrar till att minska energianvändningen. För Stockhagen innebär detta att elförbrukningen under första kvartalet 2022 har minskat med nästan 115 000 kilowattimmar jämfört samma period 2021.

För år 2023 föreslår förvaltningen till en total kostnad om 2,0 miljoner kronor att, i samband med projektet ny servicebyggnad på Enebyberg, samordna installation av värmeåtervinning från kylanläggning till den nya servicebyggnaden och befintligt garage.

Under 2022 inleddes ett successivt utbyte av belysning över ispister samt fotbollsplaner till energieffektivare LED-belysning. Detta arbete fortsätter i takt med att ekonomisk och teknisk livslängd uppnås.

Pernilla Elfstrand/Pierre Nystedt

För år 2023 föreslår förvaltningen till en total kostnad om 1,1 miljoner kronor att byta ut belysning på fem fotbollsplaner.

Den tekniska livslängden på ishallarnas luftavfuktare är slut. Nya luftavfuktare kommer att ha större kapacitet samt förbruka cirka 25 procent mindre el vid samma effekt. För 2023 föreslår förvaltningen en nyinstallation till en total kostnad om 0,9 miljoner kronor.

För ytterligare energioptimering pågår ett arbete med uppkoppling av isanläggningarnas system mot DUC (digitaliserad undercentral) för bättre styrning samt att maximalt nyttja de potentialer fullt ut som finns avseende värmeåtervinning från kylkompressorerna. Samordning och dialog sker med kommunens energistrateg för bästa effekt.

Friskt vatten och giftfri miljö

Danderyds idrottsanläggningar förbrukar årligen nästan 15 000 kubikmeter vatten vilket motsvarar den årliga genomsnittsförbrukningen för 300 personer. Förbrukningen avser främst nyttjande av duschar, spolning av isar samt bevattning av fotbollsplaner. Den senare är avhängig väderleken. Inom anläggningssidan pågår en löpande översyn av arbetssätt för att minska vattenförbrukningen. Bevattning sker med fördel tidig morgon eller sen kväll för minskad avdunstning samt mer sällan, men kraftigare, för att stimulera grässets rottillväxt.

För år 2023 föreslår förvaltningen, till en total kostnad om 0,4 miljoner kronor, att installera ett automatiserat bevattningssystem med regnsensorer på 11-mannaplanen på Enebybergs IP för effektivare vattenanvändning.

Det kan dock konstateras att ett allt varmare och torrare klimat kan komma att öka risken för bevattningsförbud under sommarhalvåret. Mot bakgrund av detta ser förvaltningen det som intressant under programperiodens senare del att samverka med tekniska kontoret för att undersöka om det näringsrika vattnet i Nora träsk kan nyttjas för bevattning av naturgräsplanen på Danderydsvallen.

Danderyds idrottsanläggningar använder i genomsnitt 1 250 kg konstgödning (NPK) per år på kommunens naturgräsplaner. Jordanalys görs på planerna så att gödning i förhållande till önskat nyttjande och slitage kan optimeras. Konstgödning har egenskaper som gör det enklare att få en kontrollerad tillväxtkurva varför planer i dagsläget inte finns på att byta ut detta.

Konstgräsplanerna i kommunen innehåller fyllnadsmaterial som kan ge upphov till spridning av mikroplaster till dagvatten samt omgivande vattendrag. För att minska denna spridning har dagvattenbrunnar runt fotbollsplanerna på samtliga idrottsanläggningar försetts med så kallade granulatfällor. Dessa samlar upp granulatet och förhindrar vidare spridning.

Pernilla Elfstrand/Pierre Nystedt

Idrottsanläggningarna arbetar med systemgränser där det primära är att granulatet inte kommer utanför det område som gör att granulatet kan återföras till planerna. Danderydsvallen med dess fotbollsplan ligger i ett känsligt område i anslutning till Nora träsk med förekommande översvämningar.

När det gäller större projekt såsom Nora träsk som omfattas av vattenplan och dagvattenplan är det tekniska kontoret som leder och samordnar dessa investeringar. Det är viktigt att en sammanhållande bedömning och prioritering görs så att bästa miljöeffekt i förhållande till kostnader uppnås. Tekniska kontoret involverar bildningsförvaltning som en part i dessa projekt.

Kommunfullmäktige har lämnat uppdrag till kultur- och fritidsnämnden att under angivna förutsättningar erbjuda berörda fotbollsföreningar att kommunen övertar konstgräsanläggningarna. Om ett sådant erbjudande förverkligas innebär det behov att redan under 2023 byta gräs och infill på fyra planer. Förvaltningen föreslår att man då väljer konstgrässystem med biologiskt nedbrytningsbart infill i stället för nuvarande gummigranulat samt för mindre planer överväger granulutfria alternativ. Ett sådant val innebär en beräknad merkostnad om cirka 3,0 miljoner kronor för de fyra planerna.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag om beslutade åtgärder beräknas innebära investeringsmedel om 4,4 miljoner kronor enligt vad som framgår av bilaga "Förslag till åtgärder för kultur- och fritidsnämndens måluppfyllelse av Miljö- och klimatprogrammets mål och uppdrag för år 2023".

I det fall kommunen övertar föreningarnas konstgräsplaner och kultur- och fritidsnämnden tar ansvar för miljökonsekvenser uppskattas en merkostnad om cirka 3,0 miljoner kronor enligt vad som framgår av bilaga "Förslag till åtgärder för kultur- och fritidsnämndens måluppfyllelse av Miljö- och klimatprogrammets mål och uppdrag för år 2023".

Kent Henningson
Bildningsdirektör

Håkan Arfwedson
Kultur- och fritidschef

Pernilla Elfstrand/Pierre Nystedt

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande 2022-06-07 Beslut om åtgärder 2023 inom Miljö- och klimatprogrammet för kultur- och fritidsnämnden
2. Bilaga: Förslag till valda åtgärder för kultur- och fritidsnämndens måluppfyllelse av Miljö- och klimatprogrammets mål och uppdrag för år 2023
3. Miljö- och klimatprogram 2021 – 2030

Expedieras

Kommunstyrelsen